

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

**DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM REHABILITACJI INNOWACYJNEJ
WROCŁAW UL. POŚWIĘCKA - WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY WE WROCŁAWIU**

**Zamawiający
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
we Wrocławiu
Ośrodek Badawczo-Rozwojowy**

**autor opracowania
dr Elżbieta Szopińska**

**opracowanie graficzne
mgr inż. Anna Gizowska
mgr inż. arch. Jakub Pulikowski**

**konsultacje
mgr inż. arch. Janusz Pulikowski**

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Zakres opracowania

1. Ogólna charakterystyka obiektu

- 1.1. Lokalizacja obiektu
- 1.2. Rys historyczny
- 1.3. Funkcje obiektu oraz zakres prowadzonej rehabilitacji i wiek pacjentów (obecne)
- 1.4. Aktualne funkcje terenu (podział na strefy użytkowe)
- 1.5. Plany inwestycyjne (ogólne założenia do planowanego programu rehabilitacji w budynku)

2. Ogólna charakterystyka otoczenia obiektu

- 2.1. Formy zagospodarowania i funkcje

3. Ocena aktualnego stanu zagospodarowania terenu - parku

- 3.1. Układ komunikacyjny
- 3.2. Zieleń (struktura przestrzenna, kompozycja skład i stan zachowania)
- 3.3. Wyposażenie – detale architektoniczne, przyrządy (rozmieszczenie i stan techniczny)
- 3.4. Zalecenia dotyczące przeznaczenia / adaptacji istniejących elementów zagospodarowania

4. Koncepcja zagospodarowania parku

- 4.1. Podział na strefy funkcjonalno-przestrzenne + Program rehabilitacji i edukacji
- 4.2. Komunikacja (budynek ↔ park)

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Zakres opracowania

5. Projekt budowlany i wykonawczy zagospodarowania parku

- 5.1. Roboty przygotowawcze (rozbiórka, demontaż, gospodarka drzewostanem)
- 5.2. Drogi - ścieżki parkowe, place wypoczynkowe, place sportowe
- 5.3. Projekt zagospodarowania terenu w zakresie zieleni
(ogrody/ strefy tematyczne - kompozycja przestrzenna i skład gatunkowy, edukacja, aromaterapia)
- 5.4. Elementy wyposażenia – przyrządy do ćwiczeń
(rodzaj przyrządów, lokalizacja i przeznaczenie)
- 5.5. Detale architektoniczne
(ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne i edukacyjne, lampy hybrydowe i inne)
dostosowane do planowanych grup niepełnosprawności

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Materiały wyjściowe

- Wytyczne Zamawiającego
- Niedziwecki M. Parametric Design. USTALENIE LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO.
- DECYZJA W SPRAWIE WPISANIA DOBRA KULTURY DO REJESTRU ZABYTEKÓW (1990)
- Gustaw Meyer II *O ogrodzie kuchennym i sadzie* s. 134
- *Festschrift des Klosterhospitals der Bermherzigen Brüder in Breslau*, Breslau 1912
- Małgorzata Wójtowicz, hasło: *Park przy Specjalistycznym Rehabilitacyjno-Ortopedycznym Zespole Opieki Zdrowotnej*, [w:] *Leksykon Zieleni Wrocławia*, Wrocław 2013
- Artur Kwaśniewski, hasło: *Dwór w Poświętnem*, [w:] *Leksykon Zieleni Wrocławia*, Wrocław 2013
- Podczaska-Wyszyńska W. 1977. *Projektowanie zakładów leczniczych dla dzieci i młodzieży*. Zagadnienia wybrane. Arkady, Warszawa.
- Madyski A. 1979. *Podstawy inżynierii uzdrowiskowej*. Arkady, Warszawy.
- Latkowska M.J. *Ogrody terapeutyczne*. SGGW, Warszawa.
- Kowalski K. *Projektowanie bez barier – wytyczne*. Wydawca: Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji, Warszawa.

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Rys historyczny

TEREN ZIELENI DAWNEGO MAJĄTKU W POŚWIĘTNEM

(na podstawie opracowania - dr Iwona Bińkowska)

I Faza nowożytna – znana z rysunku F.B.Wenera (ok. 1750r.)

Najstarszy ogród istniał wokół prawdopodobnie renesansowego, murowanego dworu (ul. Poświęcka 6). Był otoczony drewnianym ogrodzeniem, z proporcjonalnie dużą altaną wypoczynkową. W kompozycji dominowały drzewa (prawdopodobnie owocowe). Na rysunku widoczne są również nasadzenia liniowe w formie szpaleru lub alei. Można przypuszczać, że ogród założono na rzucie kwadratu lub prostokąta z aleją w kierunku zachodnim. Była to prawdopodobnie jedna z dwóch alej widocznych na planie z 1835 roku.

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Rys historyczny

II Faza XIX-wieczna – znana z planu sytuacyjnego Poświętnego (1835 r.)

Ogród znajdował się przy nowym, klasycystycznym dworze wzniesionym przed 1835 rokiem (ul. Poświęcka 9), na północny wschód od starego dworu). Ogród składał się z trzech prostokątnych części. Największa na zachód od budynku, ukształtowana jako **park krajobrazowy** z przecinającą go aleją w kierunku północno-zachodnim. Pozostałe nasadzenia drzew i krzewów w grupach i pojedynczo wokół polan. Brak informacji o występowaniu kompozycji kwiatowych. Mniejsza część przed elewacją wschodnią dworu z centralnym basenem (**być może fontanna**) i również nieregularnymi nasadzeniami drzew i krzewów. Część najmniejsza na północ od budynku była prawdopodobnie **ogrodem użytkowym**. Granice ogrodu, oprócz części wschodniej podkreślone szpalerami drzew lub krzewów. W skrajnej południowej części zasadniczego parku znajdował się wolnostojący budynek (**szklarnia?**) i dalej na południe dziedziniec folwarczny (lokalizacja dawnego dworu). **Po 1835 roku** obszar pomiędzy dworem a dziedzińcem folwarczny został przeznaczony na **ogród użytkowy (warzywnik, może też sad)**. **Wówczas zespół ogrodowo-parkowy wypełnił teren o rzucie zbliżonym do kwadratu, czytelny do dzisiaj.** Z tego czasu pochodzi potwierdzenie istnienia **szklarni i lodowni**.

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Rys historyczny

III Faza XX-wieczna – znana z pocztówek i fotografii po 1900 r.

Majątek zakupiony przez Bonifratrów w 1897 roku zmienił funkcje na klasztorno-szpitalne. Ogród wschodni otoczono budynkami (kościółem i północnym skrzydłem). W części zachodniej udokumentowany jest układ alei głównej, z którą zbiegają się przed elewacją dworu dwie dodatkowe ścieżki wyznaczone po liniach prostych. W miejscu zbiegu znajdował się gazon z ozdobną, półkolistą kompozycją w formie dywanu kwiatowego. Na terenie parku wzniesiono cztery groty z rzeźbami sakralnymi. Po przebudowie (w latach 1926-29) od zachodu zmieniono gazon na kolisty z klombami.

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wprowadzenie

Założenie projektowe

- Harmonijne połączenie elementów historycznych, leczniczych, przyrodniczych i klimatycznych

Cele

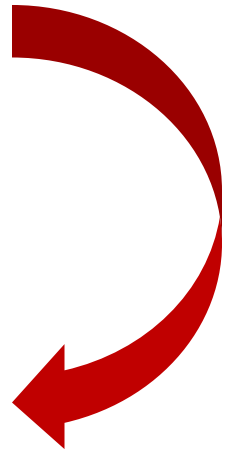
- Rozwój praktycznych umiejętności
- Program dostosowany do stopnia sprawności i umiejętności pacjenta
- Poprawa kondycji psychicznej i rekonwalescencja

ogród użytkowy

treningi samodzielności:

wykonywanie czynności dnia codziennego, poruszanie się środkami komunikacji miejskiej, aktywna rehabilitacja w plenerze

ogród roślin ozdobnych, aromaterapia, kontakt z przyrodą
obserwacja przyrody

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wprowadzenie

Charakterystyka schorzeń (pacjenci ze schorzeniami układu ruchu)

1. Grupa pacjentów – reumatyzm
2. Grupa pacjentów – neurologiczne
3. Grupa pacjentów – po urazach / wypadkach
4. Grupa pacjentów – złożone

W każdej grupie: dzieci, dorośli, osoby starsze

Wymagania dla uzdrowisk do leczenia schorzeń układu ruchowego

- ! **dogodna komunikacja pozioma i pionowa** (trudności w poruszaniu)
[inspiracja: barierki na całej długości ścieżki od budynku (?) do parku i miękka nawierzchnia]
- ! najlepiej bez schodów
- ! **wrażliwość na zmiany temperatury** (chorzy na reumatyzm)
[inspiracja: eliminacja wpływu wiatru tzn. kaskadowy układ zieleni ograniczający siłę wiatru]
- ! **wyposażenie dostosowane dla osób na wózkach**
[inspiracja: stoły, plac zabaw – huśtawka]
- ! **inne elementy wyposażenia**: pomocnicze uchwyty, poręcze, wygodne schody, pochylnie, posadzki bez poślizgu; wznoszenie dróg spacerowych nie powinno przekraczać 5%
- ! ćwiczenia gimnastyczne przeprowadzane na otwartej przestrzeni wymaga wyjścia z przebieralni
[inspiracja: altany]

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wprowadzenie

Zasady budowy zakładów przyrodoleczniczych:

zakłady parterowe z wewnętrznymi ogródkami (patia),
forma architektoniczna, która zapewni bliski kontakt z otaczającą przyrodą i parkami;
światło naturalne; sale gimnastyczne 3,5÷5,0m wysokości; wskaźnik 5÷6m² na jednego pacjenta
[inspiracja: chłonność ogrodu terapeutycznego na podstawie wskaźnika]

Leczenie klimatyczne (metodyczne wykorzystanie właściwości lokalnego klimatu)

parki zdrojowe, tereny leżakowania
to odpowiednio dobrane łąki o dobrym mikroklimacie,
właściwej ekspozycji słonecznej,
osłonięte przed wiatrami,
usytuowane w zaciszu,
urządzenia ulepszające klimat lokalny (fontanny, sadzawki).
[inspiracja: leżaki w ogrodzie do aromaterapii]

Komunikacja założenia

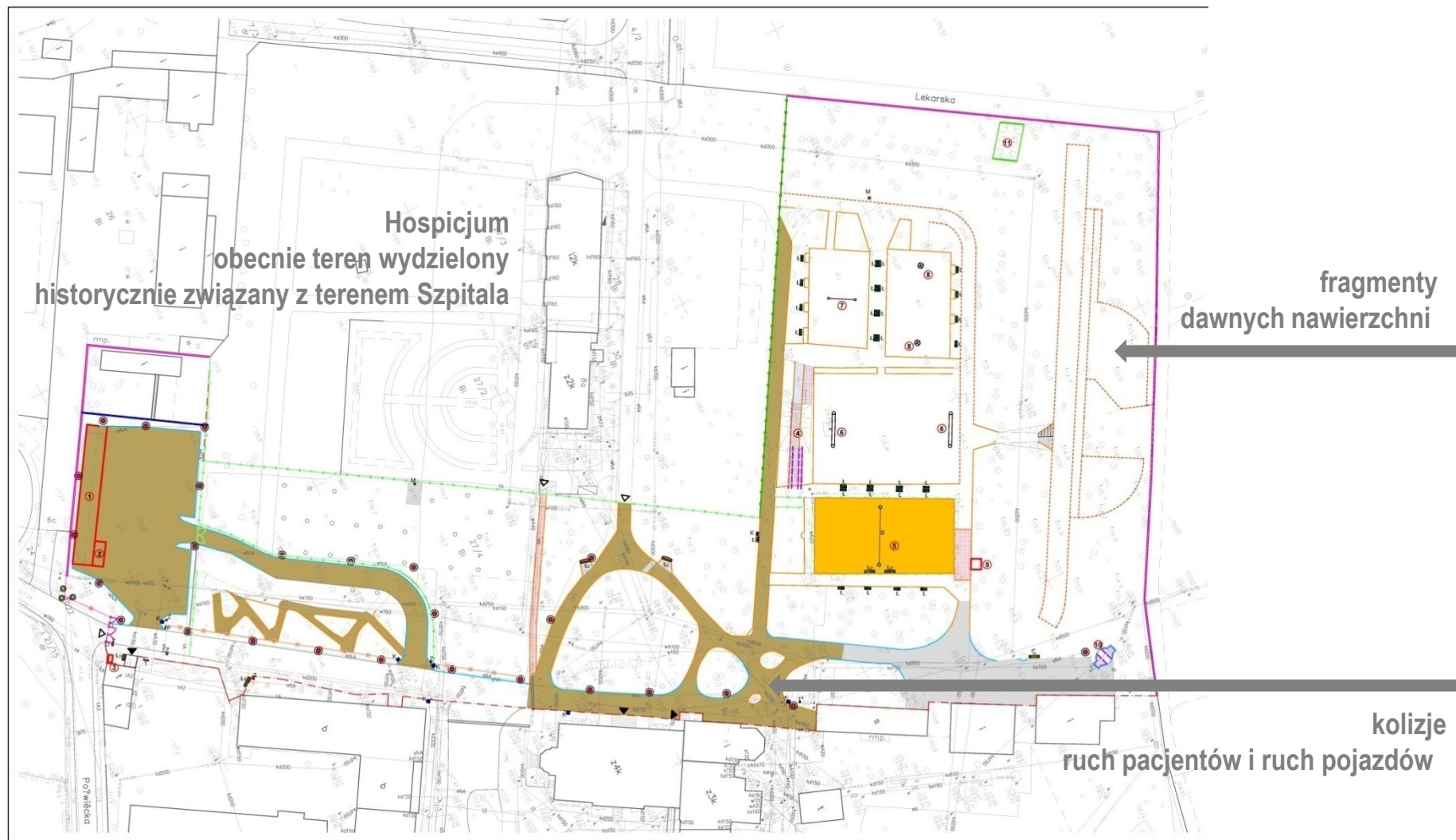
ograniczenia ruchu samochodowego do ruchu dojazdowego;
eliminowanie tras przelotowych
stworzenie tras wyłącznie ruchu pieszego

600 m Ogród użytkowy

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Aktualny stan zagospodarowania

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Aktualny stan zagospodarowania

Widoczny w terenie podział na strefy kompozycyjne:

- strefy parku o swobodnej kompozycji zieleni;
- strefa o kompozycji przestrzennej geometrycznej (sportowa);
- strefa użytkowa – sad
- strefa komunikacji

Wnioski

- ! silnie podzielona przestrzeń parku bez wyraźnej komunikacji łączącej strefy
- ! kolizje – ruch pieszy łączy się z ruchem pojazdów mechanicznych
- ! istniejące nawierzchnie zróżnicowane, zniszczone, nieprzyjazne dla pacjentów
- ! nieliczne elementy wyposażenia np. ławki, kosze (często zniszczone) niedostosowane do funkcji obiektu
- ! nieliczne fragmenty terenu nasłonecznione
- ! uboga warstwa krzewów
- ! fragmenty terenu niechętnie odwiedzane przez pacjentów
- ! silne ocienienie większej części parku

Walory

- ! dobrze zachowany stary drzewostan parku
- ! pojemność terenu umożliwiająca wprowadzenie przyrządów do rehabilitacji

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Aktualny stan zagospodarowania

nieliczne strefy terenu nasłonecznione,
konieczne do zachowania
„kąpiele słoneczne” wiosna, lato, jesień

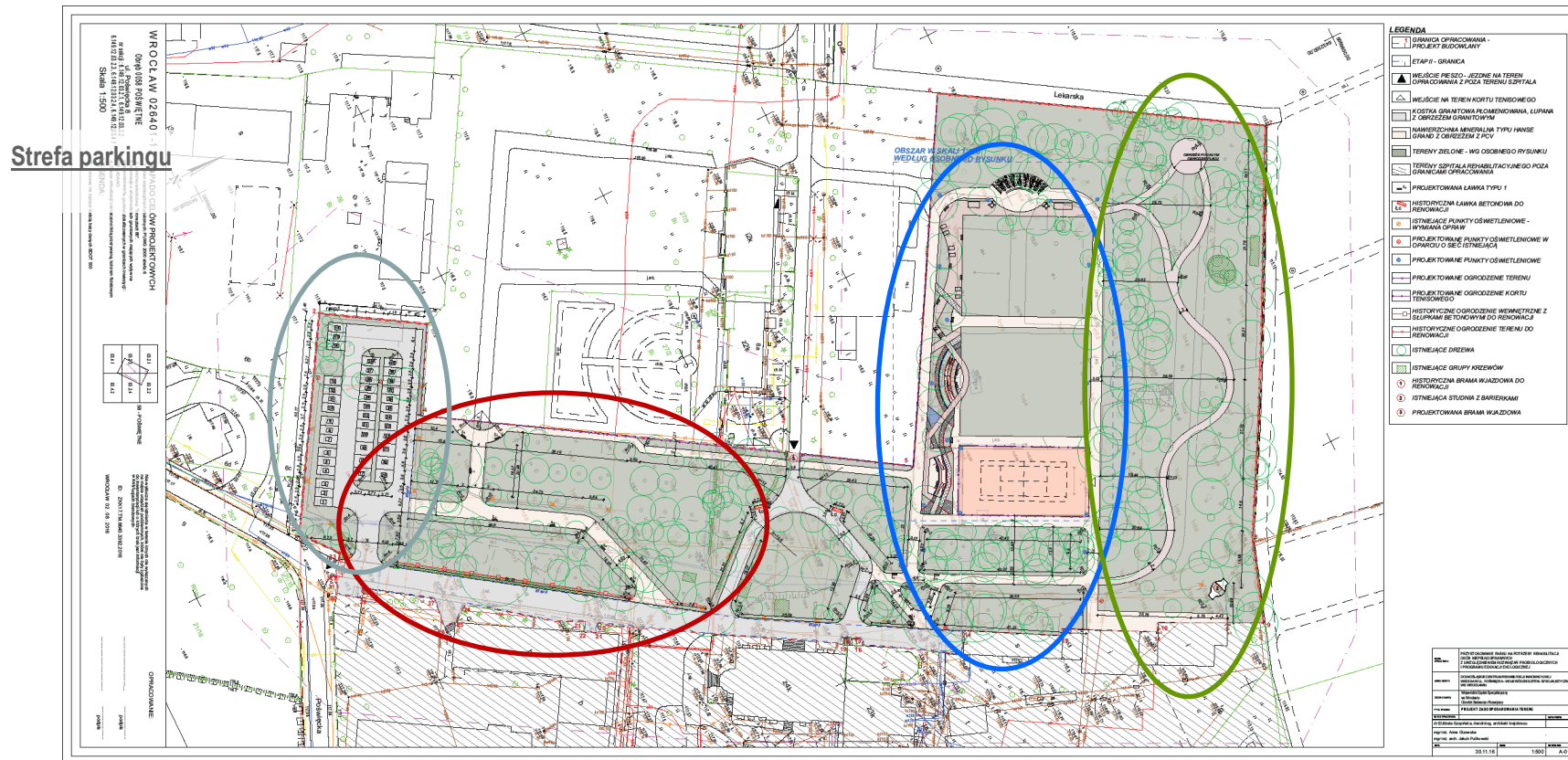
PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Koncepcja zagospodarowania terenu – podział na strefy tematyczne

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Koncepcja zagospodarowania terenu – podział na strefy tematyczne

Strefa roślin użytkowych
ogród roślin aromatycznych
ogród roślin pożytecznych dla owadów
stoły z roślinami
sad

Strefa aktywnej rehabilitacji
przyrządy do ćwiczeń
otwarta przestrzeń trawnika
UGUL w formie pergoli
ścieżka z różnymi nawierzchniami

Strefa wypoczynku biernego (krajobrazowa)
ogród roślin ozdobnych
wyciszenie

Koncepcja zagospodarowania terenu – podział na strefy tematyczne

Osie widokowe i kompozycyjne, połączenia komunikacyjne

Koncepcja zagospodarowania terenu – podział na strefy tematyczne

przrządy do ćwiczeń (pochylnie, schody, inne)
otwarta przestrzeń trawnika do gier i ćwiczeń zespołowych,
UGUL w formie pergoli,
ścieżka z różnymi nawierzchniami

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Koncepcja zagospodarowania terenu

Propozycja:

pawilon do leżakowania z przeszkloną ścianą frontową (nawiązanie do szklarni historycznych)
możliwość rehabilitacji w dni deszczowe w pawilonie z widokiem na park
pawilon stylizowany, inspirowany historyczną zabudową

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Koncepcja zagospodarowania terenu

Propozycja:

Rzeźby w części krajobrazowej
(nawiązanie do historycznej
kompozycji przestrzennej parku)

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

Tory do nauki chodzenia

Tablica do ćwiczeń
manualnych dłoni z oporem

UGUL
Uniwersalny Gabinet Usprawnienia Leczniczego

Schody do nauki chodzenia z pochylnią

Rotor Zespolony do ćwiczeń
oporowych kończyn dolnych i
górnych wolnostojący

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

plac zabaw
dla dzieci

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

ogród użytkowy

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

oświetlenie ogrodu przy szpitalu

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Wyposażenie – inspiracje

altany, pawilony ...

**PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH
I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ**

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne (strefa krajobrazowa)

ogród roślin ozdobnych

**PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH
I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ**

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne

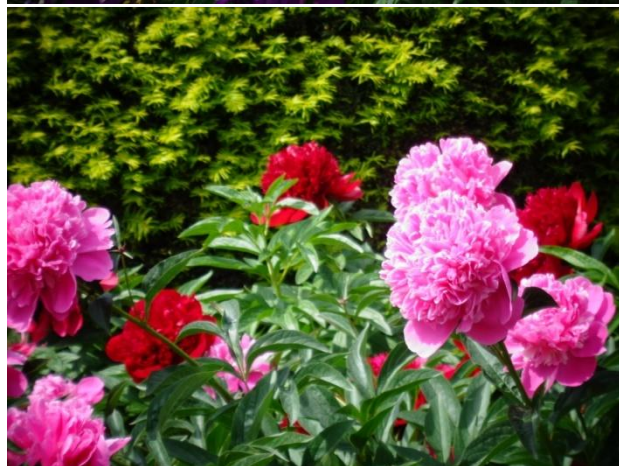
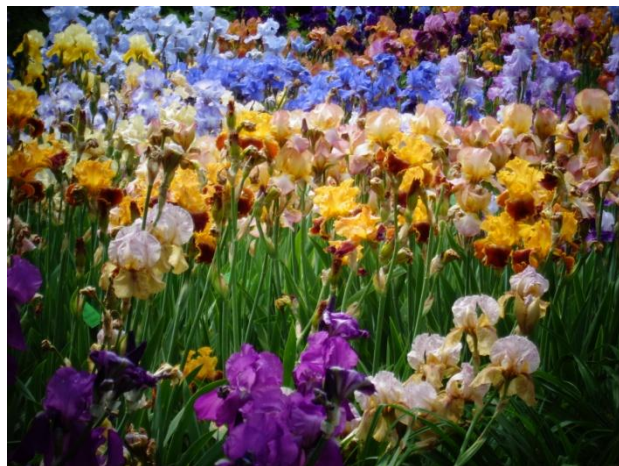

Rodzaj
***Rosa* (róża)**

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne

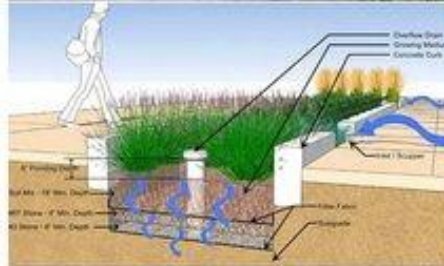

ogród roślin pachnących

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne (terapeutyczne)

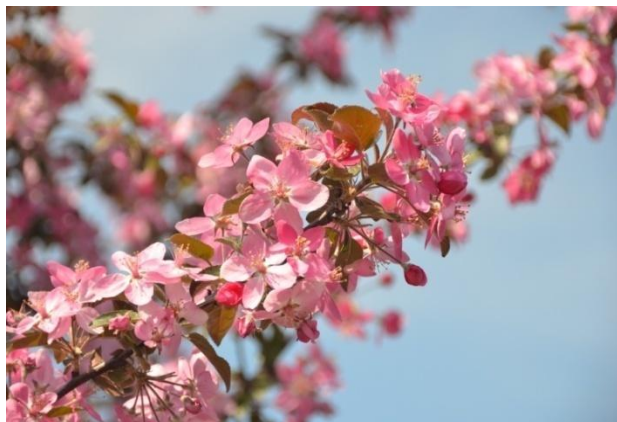
Fot. Zygmunt Dajdok

ogród roślin wodnych i bagiennych (ogrody deszczowe)

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne

sad

PRZYSTOSOWANIE PARKU NA POTRZEBY REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH I PROGRAMU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Dobór materiału roślinnego – ogrody tematyczne (terapeutyczne)

ATTRACT HUMMINGBIRDS

Plant Reds, Oranges, Yellows, Pinks, & Purples

JOY OF LIVING®
HIGH VOLTAGE™ DAYLILY

SOLAR GLOW™
SUNBOW® AZALEA

LYDIA™
TECOMA

CRAZY PINK™
ECHINACEA

'LOVE AND WISHES'
SALVIA

ATTRACT BUTTERFLIES

Plant Pinks, Purples, Reds, Yellows, & Oranges

RAINBOW SENSATION™
WEIGELA

'PRINCESS DARK LAVENDER'
VERBENA

STARS AND STRIPES™
PENTAS

'REAL CHARMER'
LEUCANTHEMUM

BELLS OF FIRE™
TECOMA

ogród przyjazny ptakom i owadom

